המצניע פרק עשירי שבת

מסורת הש"ס

תורה אור השלם

הגהות הב"ח

גליון הש"ם

לעזי רש"י

מוסף רש"י

רבינו חננאל

רבינו חננאל (המשך)

רב נסים גאון

עין משפט נר מצוה

מפקע. קורט: **בנסכא.** שהן חתיכות חרוכות וכל זמן שמקלפן כפיס לא קנה: ופרכינן **וכיון דליכא שנצין.** לרוחות שקוכין אשטולד"ך: **מפיק ליה עד פומיה ושקיל.** וכיון דמלי למשקלינהו קני ולענין שבת לא מיתייב עד דמפיק להו לשנצין דעל ידו הוא חגוד לרה"י שהרי לא יצאו: **ומכרכי עילויה.** שאין יכול להוציאו (כ) בלא שנצין: **קס אביי כשיטתיה כו'.** שהיסה חזרו בדבריהם והחליפום: **ביד חייב.** משילאו הפירות ואע"פ שגופו ברשות היחיד ולא אחרינן אגד גופו שמיה אגד: **בכלי פעור.** כל זמן שיש מקצת הכלי בצינוק: **ביד פעור.** דאגד גופו שמיה אגד דידו בתר גופו גריר בכלי חייב וקשיא אתרוייהו למה שהחליפו שיטתן: **הסס למעלה מג'.** וטעמא משום דלא נח ולא משום אגד גופו: **והכא למטה מג'.** דליכא למיפטריה משום הנחה דכמונח דמי: **מתני' שכן משא בני קהת.** ובתוס' יבמות (במדבר ז) ויתיון ומאהל ומיק אורם ארעא. ובשם רבינו יצחק בר יהודה מלאתי שאמר בשם רב האי שמפורש בהש"ס ירושלמי ופקודת אלעזר בן אהרן הכהן שמן המאור וקטורת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה (ל) [שמן] אחד ביומיו [ושמן] אחד בשמאל והקטורת במיקו והחביתין בכתף: **מרפקו.** אייש"ל: **פונדתו.** אזור חלוד: **ופיה למעה.** אין דרך הולאה בכך אבל פיה למעלה דרך הולאה: **שפה תלוקו.** שפה התחתונה: **גמ' המוליא משאו למעלה מי'.** מעבירו באויר בידו ואינו על כתפו וגבוה מן הארץ (מ)[עשרה] קאמר דאי במונח על כתפו מתניתין היא. והא דתנן (לקמן דף ק.) הזורק ד' אמות בכותל למעלה מעשרה זורק באויר אלמא אין למעלה מעשרה רשות הרבים דווקא זורק אבל מעביר חייב דליף מבני קהת בשמכן: **אשר על המשכן וגו'.** בקלעי אחלר משמעי: **אף מזבח.** גובהו י' אמות והולך לסובבו בקלעים של י' אמות רחב ומה אני מקיים וג' אמות קומתו (שמות כז) משפת סובב ולמעלה ומה אני מקיים וקומה ה' דקלעים משפת מזבח ולמעלה כך מפורש בזבחים (דף עט:) שהיו הקלעים ט"ו אמות: **מכאן אמר למד.** דקס"ד שאר הכלים נמי גביהי כמשה: **פינתא מלעיל.** וכיון דמזבח י' אמות והוא נושא בתפיר כדכתיב (במדבר ז) ולבני קהת לא נתן (עגלות) וגו' והכלים י' אמות כי מדלו ליה מילתא למעלה מרלשיהן או מכתיפו נמצא גבוה מן הארץ קרוב לשלש של י' אמות דהוו טובא טפי יותר מי' טפחים: **ואיכבעים אימא.** לא גביהי כלים ולאו ממזבח גמרינן דשמא כלים לא גביהי אלא ז' אמות ואין משאן דמזבח גבוה מן הארץ אלא ב' או ג' טפחים ומאהרן גמר לה ר' אלעזר: **אשכחה דלמעלה מי קאי.** טובא אפילו אין גובהן של כלים אלא ג' אמות כמונו הרי י"ח טפחים ואהרן אינו מלוי למעלה מכתפותיהן אלא ו' טפחים וב' שליטי טפח אישתכח דגבוה י' ויותר: **ולינמר ממשה.** שפרש המשכן ומנא דגובהן של כלים עשר אמות ונילף מכלים בשאי המזבח: **דאמר מר.** במסכת נדרים: **אנשי הולל.** היו משאין כדי מים יין על ראשיהן ואין אוחזין אותם בידיהם: מתני'

דאי בעי מפקע ליה ושקיל בנסכא וכיון דאיכא שנצין מפיק ליה עד פומיה ושרי ושקיל ושנצין אגידי מגואי דליכא שנצין ואיבעית אימא דאית ליה ומכרכי עילויה וכן אמר רבא לא שנו אלא בקופה מלאה קישואין ודלועין אבל מלאה חרדל חייב אלמא קסבר אגד כלי לא שמיה אגד אביי אמר אפילו מלאה חרדל פטור אלמא קסבר אגד כלי שמיה אגד קם אביי בשיטתיה דרבא קם רבא בשיטתיה דאביי ורמי דאביי אדאביי ורמי דרבא אדרבא דאיתמר המוציא פירות לרה"ר אביי אמר ביד חייב בכלי פטור ורבא אמר ביד פטור בכלי חייב איפוך [א]ביד חייב והתנן [ב]פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה או שנתן לתוכה והכנים שניהן פטורין [ג]התם למעלה מג' הכא למטה מג': **מתני'** [ד]המוציא בין בימינו בין בשמאלו בתוך חיקו או על כתיפו חייב שכן משא בני קהת [ה]כלאחר ידו ברגלו בפיו [ו]ובמרפקו באזנו ובשערו ובפונדתו ופיה למטה בין פונדתו לחלוקו [ז]ובשפת חלוקו במנעלו בסנדלו פטור שלא הוציא כדרך המוציאין: **גמ'** אמר ר"א [ח]המוציא משאו למעלה מעשרה טפחים חייב שכן משא בני קהת ומשא בני קהת מגלן (ט) דכתיב [י]על המשכן ועל המזבח סביב [כ]מקיש מזבח למשכן מה משכן [י] אמות אף מזבח [י] אמות ומשכן גופיה מנלן דכתיב [ל]עשר אמות אורך הקרש וכתיב [מ]ויפרוש את האהל על המשכן [נ]ואמר רב משה רבינו פרשו מכאן אתה למד גובהן של לויים עשר אמות וגמירי דכל טונא דמידלי במוטות תילתא מלעיל ותרי תילתי מלתחת אישתכח דהוה מידלי טובא ואיבעית אימא מארון [ס]דאמר מר ארון תשעה [ע]וכפורת טפח הרי כאן [י] וגמירי דכל טונא דמידלי במוטות תילתא מלעיל ותרי תילתי מלרע אישתכח דמלמעלה מ' הוה קאי וליגמר ממשה דילמא משה שאני [פ]דאמר מר אין השכינה שורה אלא על חכם גבור ועשיר ובעל קומה אמר רב משום רבי חייא המוציא משאו בשבת על ראשו חייב חטאת שכן אנשי הוצל עושין כן ואנשי הוצל [צ]רובא דעלמא אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב משום רבי חייא אחד מבני הוצל שהוציא משוי על ראשו בשבת חייב שכן בני עירו עושין כן ותיבטל דעתו אצל כל אדם אלא אי איתמר הכי איתמר [ק]המוציא משוי על ראשו פטור ואת"ל

דאי בעי מפקע ליה. נרמה לר"י שכיסין שלהם לא היו תפורות במחוק כמו שלנו ולהכי פריך ממקום התפירה ולא ממקום אחר: **ורמי דאביי אדאביי.** [ר]קים ליה להש"ס דהך מילתא דמייתי מיתמר בתר דהדור בהו: **התם** [ש]מעלה מג'. ומהי דלאו שמיה אגד בתר גופו גריר הכא למטה מג' דלאו שמיה אגד: **לאחר** ידו ברגלו. ולספרים דגרס כלאחר ידו י"ל דברגלו הוי פירוש כלאחר ידו ומיהו גירסא קמא ניחא טפי דהכי תניא בברייתא בגמרא:

במרפקו. (ג) הוא שקורין (ד) קוד"ל ולא כמו שפירש בקונטרס דיש"ש מדמתן בתוספות (פ"ח מ"מ) דמ"מ אבריס בתדס שלשים כפיסת היד ו' בכל אצבע שיש בקנה שיש במרפק אחד בזרוע (ה) שיש בכתף כו' משמע דמרפק הוא למטה מן הזרוע וכן בפרק האומר משקלי (ערכין יט:) ידי ורגלי עלי ממלא חבית מים ומכנים ביד עד העליל וברגל עד אתלכוכה ולעליל קרי ליה במתניתין דהתם במרפקו ותרגום של אליבי אל מרפקי ידיה (יחזקאל יג) משמע דעליל הייטו קוד"ל שהוא ביד כנגד אלכוכה ברגל וכפ"ב דזבחים (דף יח:) לא יחגרו ביזע שאין חוגרין לא למעה ממתניהם ולא למעלה מאליהם אלא כנגד אליבי ידיהם ואי אליבי הייטו אישל"ש היאך יחגרו למעלה מהם ועוד א"כ כנגד אליהן היאך חוגרים אלרבה שם היא מקום זעה אלא ודאי הייטו קוד"ל וכן יש להוכיח מכאן דלא כמפרש דמקום תפילין הוי בקנה למטה ממרפק דבכל מקום אמרינן תפילין בזרוע ובמס' תהלים (פ"ח מח) משמע דזרוע הוא למעלה ממרפק ועוד בפ' האומר משקלי (שם ד' יט:) פרין ויבוד עד העליל והכתיב והיה לאות על ידך ותנא זה קיבורות ומשני דאוליימתא קיבורות כולה פירוש קרוייה יד בנדרים הלך אחר לשון בני אדם משמע דמקום תפילין למעלה מן העליל(ה): **המוציא** בפיו כו'. והא דתנן בתמרו לו (כריתות ד' יג:) אם היתה שבת והוציאו בפיו חייב ה"מ אוכלים שדרכן להוציאן בפיו בשעת אכילה: **אישתכח** דלמעלה מ' הוה קאי. דמכתף אדם עד לארץ שלש אמות כדאמר בתרגום מגלת אסתר פרשנדתא אלטליב על תלת אמין וכן כלהו ורלשיהם (ו) היו קטועים ומקוה דאמר (יומא לא.) דהוי כל גופו עולה בהן אפילו רלש בתמה ברום ג' אמות דבשיכנס במים יעלו המים למעלה מרלשו וכוכין דאמר בסוף המוכר פירות (כ"ב דף ק:)(ז) דאורכן ארבע אמות היינו עם רלש ולאחר ועוני אהרון עם מה שמשקעין אהרן בתוך הכוך טפח או טפחיים וגבי היחן דאיה דהלריך ארבע אמות ברים בבא בתרא (דף כ:) משום לאחר ורלש ובקל יגביה עצמו שיוכל לראות לכך אמר דאורכן ארבע אמות היינו כשפושט ידו למעלה מרלשו(ח): ואת"ל

מקום אמין ובלבד דמי כלבוד דמי נמרא נמרינו לה. ובהא דוכתי מפרשי לה סתיקונה בסייעתא דשמיא. והא מלתא דאמרנא

(א) דברי רבינו ר"ש בנדפס מכלל עד כאן הפנין מתוקנות ותקיני הגוס. ותוהו מ"מ הבמ"ל ושמ"ש הבעה"ר בר"ת הנדפס

(ב) [ניר' בערוך (נספח). ד"ל נקמן לז.], (ג) [בתוס נט:], (ד) נדרים לח. [בכורות מד.], (ה) שיעיכן ד: סוכה דף ד: [מנחות לו.], (ו) [מנה כו:], (ז) נדרים לח. [ע"ש הטב ומלוה ליאב], (ח) [נקמן קמד: [שיעוכין כח. כט:]], (ט) [שבת פיי ה"ג], (י) [במדבר ל.], (כ) [רש"ל], (ל) קוד"ל בל"ז פיל כוגרין ואשל"ש בל"ז אקפלין ורל"ל מתת הכתף סאיש בית הספר ועי' במנחות לו. בתוס' שם, (מ) [וע"ע תוס' מנחות לו. ד"ה קיבורת ותוס' חולין קו: ד"ה אמר רב ותוס' ערכין יט. ד"ה מרפקיו ותוס' נדה ל.] ד"ה אמר], (נ) [ובס ד"ה והכוכין], (ס) [וע"ע תוס' שיעוכין מח. ד"ה נופו ותוס' פסחים קט: ד"ה כרוס].

תורה אור השלם

1 וְקָלְעֵי הַחָצֵר וְאֶת מָסַךְ פֶּתַח הַחָצֵר אֲשֶׁר עַל הַמִּשְׁכָּן וְעַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֶת מֵיתָרֵיהֶן לְכָל עֲבֹדַתּוֹ: במדבר ג כו

2 עֲשֹׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ וְאַמָּה וָחֲצִי הָאַמָּה רֹחַב הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד: שמות לו ט

3 וַיִּפְרֹשׂ אֶת הָאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן וַיָּשֶׂם אֶת מִכְסֵה הָאֹהֶל עָלָיו מִלְּמַעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה: שמות מ יט

הגהות הב"ח

(א) גמ' דמתיי אשר על המשכן: (ב) רש"י ד"ה ומכרכי וכו' להוציאו. נ"ב פי' לסם: (ג) תוס' ד"ה במרפקו הוא שקורין קוד"ל. נ"ב לקמן בס"פ הכונה דף ק"ד ס"ב פירש"י נופיס מרפקו אלבלי ידיו ע"ש: (ד) באר"ר ואחר מרוש ודל' בכתף: (ה) ר"ת לשפתה וכו' דראשיהם היו:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה ודבי דאביי וכו' קים ל"ל. כעין זה בתוס' לעיל מ' ע"ב ד"ה הא לן וכ"ב:

לעזי רש"י

אשטולד"ך (אישטירלי"ש). חבלים. שרוכים. אישילי"א. כיס-שחי.

מוסף רש"י

מה משכן י' אמות. נרך קלעים לאחר קציבו מוקף נוכה י' אמות, דהא סבי הוא נוכה דכתיב (שמות כז) עשר אמות אורך הקלע (זבחים נט:). אף מזבח. נרך לרוחב מוקף קלעים נוכה עשר אמות (שם). ארון השעה. אלון נוכה משקה עפרים דכתיב (שמות כה) אשר ומלי קומתו (שריכין ד: סוכה ד:) ואמה מת ששה טפחים (שוכה שם).

רבינו חננאל

דאי ניחא ליה מפקע ליה ודחיק, אי דפתח דוכתא מן חלאמא דרך שוליו של כיס ושקיל מינה. ופריק ר' יוחנן שאם מעות יש בכיס דמצי למעבד הכי ודאי מחייב בנגיבה קודם שיבא לידי איסור שבת, ולא בהכין עסיק בהא מתניתא אילא הא ברייתא בכי הא דאית ביה שכא דלא מצי למשקל מינה מקצת עד מפיק ליה לכוליה, ולא מחייב בנגיבה קודם שיבא לידי איסור שבת. והדר מקשינן והאיכא שנאצי, ומפרקינן בדליכא. ואי [בעיתא] איכא לעולם דאיכא (ומכרכי עילויה. אוהדא קושיא איכא דמדוחי ביה ומרבו ביה מילי כגון פירושא ומשוי לה לענין מי שהוציא את הכיס דרך שוליו. ודרך דחוקה היא ולא סליק עקמייהו. וגמרא דיקא הכין דואי והאיכא שנאצי. בדליכא. והכין פירשוהו רבותינו (ובו אתא דילמא) לענין מאי דקא[מר] אי דאפקיה דרך פיו הכי נמי, דאלמא מיחייב משום דאי בעי שקיל ונמצא כא לידי נגיבה קודם שיבא לידי איסור שבת. ועלה קא מקשי למה לי (אגרוי) [לאחיבר] בכי האי מלתא והיכי מצי לה למשקל מדרך פיו קמיה דנפקיה לשוליה והאיכא שנצי דאינן לולאות דידעין בעיר אי כריטה ואל כראסת (דינירד) [ראגירד] עד שליו כהדי הדדי. והכין הוה (מנהא) [מנהגא] דכיסי דההוא זמן, בההיא דתנן כיס של שנאצין שנישלו שנאצין שמא, נפשט טהור. וכי האי לא מצי למשרייה (לגישרה) [לפרישה] אלא מכלפי שוליו דאלמא צריך להוציאו כולו. ודחינן איכא כיסי רלית להו שנצי, אי נמי דאית להו שנצי ומכרכי על פומיהו ואינן עקודין כלפי שוליו. (ורבה) [ורבא] סברה כחזקיה דאגד כלי לאו שמיה אגד, ואביי סברה כר' יוחנן דאגד כלי שמיה אגד. קם אביי בשיטתיה דרבא, פי' קם בשיטתיה והדר מן מימרא דנפשיה ואמר כמימרא דרבא דחייב, אלמא אגד כלי לא שמיה אגד כחזקיה. קם רבא כשיטתיה דאביי.

עין משפט נר מצוה

יא א ב מיי' פיי"ג מהל' שבת הלכה ו:
יב ג מיי' פיי"ב שם הלכה יב:
יג ד שם הלכה יג:
יד ה שם הלכה יד:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com